

Κ Ο Ι Ν Ω Η Ι Κ Η
 Κ Ο Ι Ν Ω Η Ι Κ Η
Κ Ο Ι Ν Ω Η Ι Κ Η

Α Ρ Μ Ο Ν Ι Α
 Α Ρ Μ Ο Ν Ι Α
Α Ρ Μ Ο Ν Ι Α

Τεύχος 44

ΧΙ — 2015

Το υπόβαθρο της επαναστατικής σκέψης είναι η α-λήθεια: η διατήρηση στη μνήμη και συνεπώς η διάσωση από τη λήθη ("α" στερητικό και "λήθη") των ιστορικών ανθρώπινων εμπειριών, συμβάντων, στοχοθεσιών, βιωμάτων και επιτευγμάτων, που με την εκ μέρους μας επεξεργασία τους συμβάλλουν στον διαυγέστερο κάθε φορά προσδιορισμό όχι μόνο του στόχου μας και των ακριβών χαρακτηριστικών του αλλά και των απαιτούμενων μέσων για την επίτευξή του(ς).

Αντίθετα, η άσκηση της εξουσίας στηρίζεται στη λήθη: στην ανάπτυξη ενός λόγου επί ενός παρόντος χωρίς παρελθόν και χωρίς μέλλον, ενός παρόντος που το διαμορφώνει εναλλάξ ο "ήρωας" ή ο "ηγέτης". Γι' αυτό, όταν φεύγει αυτός, φεύγει και ο χρόνος άσκησης της ηγεσίας του, το "παρόν" του, το οποίο γίνεται πια παρελθόν και ως τέτοιο — υποτίθεται ότι — δεν έχει πια νόημα η ενασχόλησή μας με αυτό και με τα συμβάντα που το καθόρισαν αφού αυτό που "μετράει" είναι το νέο "παρόν" και ο τρόπος διαμόρφωσής του από τον νέο "ηγέτη". Προφανώς, χωρίς παρελθόν και παρόν, δεν υπάρχει και μέλλον. Αυτή η υποτιθέμενη α-χρονία οδηγεί αφενός το εκάστοτε παρόν και τη σκέψη που δεσμεύεται σε αυτό το "παρόν" προς μια ύπαρξη αέναη, όσον αφορά το "παρόν" και αποφαίνουσα, όσον αφορά τη σκέψη, επιβεβαιωτικά επί αυτού του "αενάως παρόντος": "πάντα υπήρχε και πάντα θα υπάρχει χρήμα, εξουσία και εκμετάλλευση". Αφετέρου, και ως προέκταση του "αφενός", οδηγεί σε μια απλώς "μεταρρυθμιστική/βελτιωτική" αντίληψη και δράση, σε μερεμέτια δηλαδή επί ενός αενάως και άρα αμετάβλητου στα βασικά του χαρακτηριστικά παρόντος, το οποίο, ως τέτοιο, επιδέχεται μόνον μικρές βελτιώσεις. Αν στο "αφενός" και στο "αφετέρου" προστεθεί και η "τέχνη" να φορτώνεται ο απερχόμενος εκάστοτε "ηγέτης" τη δυσαρέσκεια του κόσμου για τις πολιτικές που ασκήθηκαν επί των ημερών του, τότε έχουμε μια εκ των άνω "πλήρη" εικόνα του μηχανισμού αναπαραγωγής της υφιστάμενης κοινωνικής οργάνωσης. Προφανώς, για εμάς τουλάχιστον, για να είναι όντως πλήρης αυτή η εικόνα πρέπει να ενταχθεί σε μια εκ των κάτω, δηλαδή ταξική, εικόνα. Μια εικόνα α-λήθειας, δηλαδή χωρίς λήθη.

Μια τέτοια εικόνα, μια εικόνα μνήμης, παρουσιάσαμε στο προηγούμενο τεύχος για να αναδείξουμε τις καταγωγικές ρίζες του ιδεολογικού πλαισίου, βάσει του οποίου νοηματοδοτεί ο ΣΥΡΙΖΑ την ύπαρξη και την "αποστολή του", και βάσει, ξανά, των οποίων ριζών και του οποίου πλαισίου κατατάσσουμε, εμείς, τον ΣΥΡΙΖΑ στην **αριστερά του κεφαλαίου**.

Για να μην συνδεθούμε με τη μνήμη και για να μείνουμε έτσι άοπλοι απέναντι στην αριστερά του κεφαλαίου, βομβαρδιζόμαστε μετά το '12 με τη φράση: "πρώτη φορά αριστερά". Σε ό,τι αφορά τη λέξη "αριστερά" αυτής της πρότασης, έχουμε ήδη μιλήσει. Εδώ θα θίξουμε τη φράση "πρώτη φορά" αυτής της πρότασης. Εμείς θα το θίξουμε αλλά εσείς θα αναπτύξετε επιχειρήματα αναφορικά με το αληθές ή όχι της φράσης αυτής της πρότασης. Εμείς θα αρκεστούμε να ισχυριστούμε ότι η "ριζοσπαστικότητα" και το "αριστερόν" του λόγου του ΣΥΡΙΖΑ δεν φτάνει ούτε στο μισό των αντίστοιχων της "Διακήρυξης της 3ης του Σεπτεμβρίου", του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Στη ανοιχτή επιστολή ενός μέλους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στον πρόεδρο αυτού του κόμματος, στον Ανρέα Παπανδρέου, νομίζουμε ότι αιτιολογείται και δικαιολογείται ο ισχυρισμός μας βάσει και μόνου της επί τροχάδην αναφοράς που κάνει αυτό το μέλος σε βασικά σημεία αυτής της Διακήρυξης και της υποτιθέμενης στόχευσής της: του σοσιαλισμού. Η επιστολή δημοσιεύτηκε σε ημερήσια αθηναϊκή εφημερίδα στις 26/6/90. Αν ο ισχυρισμός μας είναι έγκυρος, τότε θα πρέπει να μιλάμε για "δεύτερη φορά αριστερά", αφού το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν "πιο αριστερό" απ' τον ΣΥΡΙΖΑ. Έπρεπε να περάσουν πάνω από 40 χρόνια για να διαλυθούν οι αυταπάτες πολλών προλεταρίων σχετικά με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. Η φράση "πρώτη φορά αριστερά" θέλει να διατηρήσει στη λήθη το γεγονός ότι έχει

Εν πρώτοις το απλό: Πέρσι, με π.χ. 1000 ευρώ μηνιαίο εισόδημα αγόραζες ορισμένες ποσότητες τροφίμων, ενδυμάτων, ειδών υπόδησης κ.λ.π. φέτος, επειδή το εισόδημά σου αυξήθηκε π.χ. κατά 3%, παίρνεις μεν 1.030 ευρώ μηνιαίως αλλά, λόγω της αύξησης π.χ. κατά 10% των τιμών των προαναφερθέντων εμπορευμάτων — δηλαδή, λόγω της ακρίβειας — αγοράζεις κατά 3% -10% (= -7%) λιγότερα εμπορεύματα. Εξ αυτού συνάγεται, όπως μας λένε, ότι η ακρίβεια είναι επώδυνη. Είναι όμως πράγματι;

Είναι, αλλά όχι για όλους! Έτσι, αν κάποιου το εισόδημα αυξηθεί π.χ. όχι κατά 3% αλλά κατά 15%, τότε γι' αυτόν η ακρίβεια δεν είναι επώδυνη.... διότι αγοράζει φέτος κατά 15% -10% (= +5%) περισσότερα απ' όσα πέρσι εμπορεύματα.

Υπάρχουν τέτοιοι "κάποιοι"; Υπάρχουν, κι η ύπαρξή τους εξηγεί τι σημαίνει στην πραγματικότητα ακρίβεια. Ας ξεκινήσουμε όμως με τι λέγεται συνήθως. Λέγεται ότι οι τιμές αυξάνονται διότι μεταξύ παραγωγού - καταναλωτή μεσολαβούν οι μεσάζοντες, που αγοράζουν προϊόντα από τους κατά τόπους ανά την Ελλάδα παραγωγούς και τα πουλάνε σε πολύ υψηλότερες τιμές στις κεντρικές αγορές π.χ. της Αθήνας, απ' όπου τα αγοράζουν με τη σειρά τους μανάβηδες, κρεοπώλες κ.λ.π. και μας τα πουλάνε σε ακόμη πιο υψηλές τιμές. Λέγεται, επίσης, ότι αν εξέλειπαν αυτοί οι μεσάζοντες, οι τιμές θα ήσαν χαμηλότερες και επίσης δεν θα αυξάνονταν. Κατ' αρχήν, αν εξέλειπαν οι μεσάζοντες, πώς θα έφθαναν στις κεντρικές αγορές της Αθήνας τα προϊόντα; Κατά δεύτερον, ακόμα κι αν εξέλειπαν οι αισχροκερδούντες μεσάζοντες, αυτό δεν θα εξηγούσε τις αυξανόμενες τιμές — η αισχροκέρδεια εξηγεί τις υψηλές τιμές αλλά όχι τις αυξανόμενες. Λέγεται, επίσης, ότι μια άλλη αιτία των υψηλών και αυξανόμενων τιμών είναι τα σουπερμάρκετ που, έτσι επειδή θέλουν και μπορούν, αυξάνουν τις τιμές στα ράφια τους. Τα σουπερμάρκετ αντιτείνουν ότι αναγκάζονται γι' αυτό από τους προμηθευτές τους βιομήχανους, οι οποίοι είτε σιωπούν ή αντιτείνουν ότι φταίνε τα σουπερμάρκετ. Ένα είναι βέβαιο: οι τιμές αυξάνονται. Γιατί; Γνωρίζουμε ή γνωρίζουμε στο περίπου γιατί αυξάνονται — έτσι όπως γνωρίζουμε ότι το χειμώνα κάνει κρύο και το καλοκαίρι ζέστη. Ανεξαρτήτως λοιπόν του λόγου που αυξάνονται οι τιμές, εμείς γνωρίζουμε ότι αυτές αυξάνονται. Το ζήτημα είναι τώρα γιατί η άνοδος των τιμών είναι για κάποιους επώδυνη και για κάποιους άλλους επωφελής.

Ποιοι χάνουν; Οι μισθωτοί — 3% αύξηση μισθού έναντι 10% αύξηση τιμών. Ποιοι ωφελούνται; Οι μεσάζοντες, τα σουπερμάρκετ και οι βιομήχανοι, τα κέρδη των οποίων αυξάνονται όταν έχουμε αύξηση τιμών με σταθερούς μισθούς ή, όπως στο παράδειγμά μας, όταν οι τιμές αυξάνονται ποσοστιαία περισσότερο (10%) απ' όσο οι χρηματικοί μισθοί (3%). Έτσι, οι εργαζόμενοι με τους μισθούς τους αγοράζουν 7% λιγότερα εμπορεύματα ενώ οι επιχειρηματίες με τα κέρδη τους 5% περισσότερα. Να σημειώσουμε εδώ ότι οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που παράγουν και τα εμπορεύματα που καταναλώνουν οι ίδιοι και τα εμπορεύματα που καταναλώνουν οι καπιταλιστές. Η ουσία, λοιπόν, είναι ότι η ακρίβεια, όταν υπερβαίνει την αύξηση των χρηματικών μισθών, μειώνει ό,τι αγοράζουν οι εργαζόμενοι και αυξάνει ό,τι αγοράζουν οι εργοδότες τους, οι καπιταλιστές. Το ζήτημα λοιπόν δεν είναι οι τιμές και η ακρίβεια αλλά ποιο μέρος του προϊόντος που παράγουν οι εργαζόμενοι παίρνουν αυτοί οι ίδιοι και ποιο οι καπιταλιστές. Και αυτό δεν εξαρτάται μόνον από τις τιμές και την ακρίβεια αλλά και — κυρίως — από τους χρηματικούς μισθούς. Οι χαμηλοί χρηματικοί μισθοί είναι λοιπόν το ζήτημα κι όχι οι υψηλές τιμές.

Έχουμε ήδη προϋποθέσει αυθαιρέτως αύξηση κερδών 15%. Τί θα γινόταν αν οι χρημ. μισθοί αυξάνονταν όσο κι οι τιμές (10%); Οι εργαζόμενοι θ' αγόραζαν τις ίδιες ποσότητες εμπορευμάτων με πέρσι ενώ οι ποσότητες αυξάνονται κατά 15% -10% (= +5%) για τους καπιταλιστές. Συνεπώς, όλη την αύξηση του πραγματικού εθνικού προϊόντος την παίρνουν οι καπιταλιστές. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας ή και της απασχόλησης. Έδώ προφανώς η κατανομή του εισοδήματος μεταβλήθηκε σε βάρος των εργαζομένων και σε όφελος των καπιταλιστών — παρόλο που οι πρώτοι αγοράζουν φέτος με το μισθό τους όσα και πέρσι.

Το σημαντικό λοιπόν δεν είναι οι τιμές και οι αυξήσεις τους αλλά το ύψος και η εξέλιξη του μεριδίου των μισθών στο εθνικό προϊόν (= όσα παράγουν οι εργαζόμενοι και όσα αγοράζουν οι ίδιοι και οι καπιταλιστές ετησίως). Ωστόσο, η ουσία είναι άλλη και δύσκολα ακούγεται δημοσίως. Κι αυτή είναι η σχέση μισθωτής εργασίας, σύμφωνα με την οποία ο εργαζόμενος παίρνει μέρος μόνον, υπό μορφήν μισθού, του προϊόντος που παράγει ενώ το υπόλοιπο το παίρνει υπό μορφήν κέρδους ο καπιταλιστής. Αυτή ακριβώς τη σχέση πρέπει ν' αλλάξουμε και μ' αυτόν το στόχο οφείλουν να συνδεθούν οι αγώνες μας για βελτίωση της θέσης μας στο μεσοδιάστημα.

Από το 1885 έως το 1909 το "Ελεύθερο Κράτος του Κονγκό" δεν ήταν απλώς αποικία του βελγικού κράτους αλλά ανήκε αποκλειστικά στην ατομική ιδιοκτησία του βασιλιά του Βελγίου Λεοπόλδου Β'. Μετά το 1909, αυτό επέστρεψε στην ιδιοκτησία του βελγικού Κράτους. Στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα υπολογίζεται ότι έχασαν τη ζωή τους 8 έως 10 εκατομμύρια γηγενείς λόγω της αδίστακτης εκμετάλλευσης και των ανείπωτων ωμοτήτων, στη μάλλον πρώτη γενοκτονία του 20ού αιώνα.

Ο Κόνραντ, που εργάστηκε στο εμπορικό ναυτικό την περίοδο 1874-94 και πέρασε τα μισά από αυτά τα χρόνια ταξιδεύοντας, είχε διασχίσει το βελγικό Κονγκό το 1890, συνεπώς είχε δει με τα ίδια του τα μάτια αρκετά απ' όσα συνέβαιναν εκεί.

Γ.Α.

"Προτού πάω στο Κονγκό, ήμουν απλώς ένα ζώο."

Τζόζεφ Κόνραντ

Η "θέληση της δύναμης" δεν έχει υπομονή· ο Κουρτς — αντιπρόσωπος των δυτικών αξιών περί προόδου και πολιτισμού — είναι το τέλει παράδειγμα επ' αυτού. Διαλύοντας τις ιδεαλιστικές εκλάμψεις που κοσμούν τις συζητήσεις περί Φωτός, δηλαδή περί της "εκπολιτιστικής αποστολής της Δύσης", άφησε να φανούν καθαρά οι τρομακτικές τάσεις του δόγματος περί φυλετικής ανωτερότητας — η τελική λύση: "Ξελοθρεύστε όλα τα κτήνη!" Διότι μόνον έτσι, με την καταστροφή των παλαιότερων και "μη προοδευμένων" κοινωνιών, με την απουσία δηλαδή μέτρου σύγκρισης, μπορεί ο καπιταλισμός να καμώνεται ότι συνιστά το μέχρι σήμερα υψηλότερο δείγμα ανθρώπινου πολιτισμού. Να καμώνεται ότι η διάλυση οιασδήποτε έννοιας ανθρώπινης κοινότητας, η συστηματική υπόθαλιψη του ατομικισμού και του συνεπαγόμενου ανταγωνισμού, η μισθωτή εργασία, η εμπορευματοποίηση κάθε ανθρώπινης ανάγκης αποτελούν δείγμα πολιτισμού — και δήθεν του υψηλότερου μέχρι σήμερα. Ως αποτέλεσμα της ακάθεκτης επέλασης όλων αυτών, ούτε στα όνειρά μας δεν συναντιόμαστε πια. Οι άνθρωποι σήμερα, στη συντριπτική τους πλειονότητα και στο ερώτημα "τί θα έκανες αν κέρδιζες με ένα λαχείο πολλά λεφτά;", απαντούν σε γενικές γραμμές ως εξής: "θα εξακολουθούσα να δουλεύω", ή "θα πήγαινα σ' ένα βουνό ν' αράξω και να μην βλέπω κανέναν" — και αυτή η δεύτερη απάντηση δίνεται από παντρεμένους με παιδιά!...

J.D. / Σ.Κ.

Η μυρωδιά του βούρκου, του αρχέγονου βούρκου, γέμιζε τα ρουθούνια μου· η απόλυτη ακινησία του αρχέγονου δάσους απλωνόταν μπροστά μου... Το φεγγάρι είχε σκεπάσει με ένα λεπτό ασπρόμαυρο επίχρισμα τα πάντα -- τα πυκνά αγριόχορτα, τον βούρκο, το τέλος της οργιώδους βλάστησης που υψωνόταν θεόρατο σαν πρόσοψη ναού, τον μεγάλο ποταμό που τον έβλεπα μέσα σε ένα κατασκότεινο ρήγμα να λαμπυρίζει, να λαμπυρίζει ασταμάτητα, καθώς κυλούσε άπλετα και χωρίς ίχνος ήχου... Αναρωτιόμουν αν η ακινησία όλης αυτής της απεραντοσύνης που μας κοίταζε ήταν άραγε πρόσκληση ή απειλή. Ποιοι ήμαστε εμείς που είχαμε ξεστράτισει ως εκεί; Μπορούσαμε τάχα να κυβερνήσουμε αυτό το αμίλητο πράγμα ή θα μας κυβερνούσε αυτό; Ένιωθα πόσο μεγάλο, πόσο διαβολεμένα μεγάλο ήταν αυτό το πράγμα το άλαλο και ίσως κουφό. Τί έκρυβε μέσα του; Είχα δει να βγαίνει από εκεί λίγο ελεφαντόδοντο και είχα ακούσει ότι ο κύριος Κουρτς ήταν εκεί. Είχα ακούσει αρκετά γι αυτό -- και τι δεν είχα ακούσει. Κι όμως, δεν έφερναν κάποια εικόνα μαζί τους -- ήταν απλώς σα να μου είχαν πει πως έκρυβε έναν άγγελο ή έναν διάβολο.... [Ο Κουρτς] ήταν μόνο μια λέξη για μένα. Δεν έβλεπα τον άνθρωπο πίσω από το όνομα παραπάνω απ' όσο τον βλέπετε εσείς....

[...] Αυτή η άθλια συμμορία αυτοσποκαλείτο Αποστολή Ελντοράντο, και νομίζω πως ήσαν δεμένοι και με όρκο σιωπής. Όταν μιλούσαν, νόμιζες πως άκουγες χυδαίους κουπιναδόρους.... Να βγάλουν θησαυρούς από τα σπλάχνα της γης ήταν ο μόνος πόθος της ψυχής τους. Όσο για τα ηθικά τους κίνητρα, ήταν τα ίδια με αυτά που έχουν οι διαρρήκτες όταν ανοίγουν χρηματοκιβώτιο.... Μου φαίνεται πως προσπάθω να σας διηγηθώ ένα όνειρο -- πως κάνω άδικο κόπο, διότι καμιά αφήγηση ονείρου δε μπορεί να μεταδώσει την αίσθηση του ονείρου.... όχι, δεν γίνεται να μεταδώσεις τη ζωντανή αίσθηση οιασδήποτε περιόδου της ζωής σου -- αυτή που συνιστά την αλήθεια της, το νόημά της, την άπιαστη και διαπεραστική ουσία της.... Ζούμε, όπως ονειρευόμαστε -- μόνοι.

